

..... [p1] .....

Wel Eerwaar[d]e Heere en Vriend,

Hoe menigmaal had ik mij toch al gezegd en afgevraagd, wanneer zult ge toch eens antwoorden aan het lieve geschenk der Vlaemsche Dichtoefeningen?¹ Met al dat uitstellen heb ik er alleen bij verloren, niet U Eerwaarde, dan, de herinnering' aan de vriendschap die mij door een' alle eere en achting waardigen priester bewezen werd, kwaam des te dringender voor mijn geest, en bij gevolg ook, in mijne gebeden. Meer dan ooit

..... [p2] .....

zijn mijne bezigheden druk geweest. Wij hebben dezen winter een Vondelsfeest² gehad, het eerste dat in Nederland, buiten Amsterdam gegeven werd, en het is, zegt men algemeen, allerbest afgelopen. In Amsterdam zelf is uw dienaar en vriend geweest: hij heeft voor een uitgelezen aristocratisch-protestantsch genootschap twee uren gesproken over Milton en Vondel³ Een woord in het generaal en dan het IX boek van Milton⁴ Mijnheer, onze vriend, Alberdingk was, er dan ook, gelijk ook alle gazetten zeer te vrede: ik draag dit zielsgenoegen er van mede: dat toen de eerste keer, in Holland, een priester, en soutane⁵

..... [p3] .....

.....

- 1 Brouwers had Gezelles bundel in 1859 positief besproken in: *De Tijd*: (16/03/1859) op verzoek van J.A. Alberdingk Thijm. Hij ontmoette Gezelle voor het eerst op 23 augustus 1861 bij een bezoek aan Brugge in het gezelschap van James Weale, J.A. Alberdingk Thijm, P. Cuypers en Klaus Groth. Dit gebeurde in de marge van het Antwerps Kunstcongres, waar Brouwers enkele dagen eerder een vurige rede gehouden had over het christelijk beginsel in de kunst. Waarschijnlijk bezorgde Guido Gezelle hem een opdrachtexemplaar van *Dichtoefeningen* naar aanleiding van deze ontmoeting.
- 2 Het Vondelfeest werd gehouden op 5 februari 1862 in de kunstwerkplaats Brouwers vriend Cuypers te Roermond dit in het kader van de oprichting van een standbeeld voor Vondel. In: *De Vlaamsche School*: 8 (1862) p.26 verscheen een verslag van het Vondelfeest en de lezing van Brouwers.
- 3 Brouwers verkondigde dat Milton aan Vondel veel te danken had en eigenlijk een "navolger" van Vondel was.
- 4 Het gedicht "Paradise Lost" gaat over de opstand van Lucifer tegen God, zijn val in de hel en zijn komst als slang in het paradijs met verdrijving van Adam en Eva.
- 5 De uitdrukking "en soutane" is Frans en wil zeggen "in priestertoga", "in priesterkleed".
"In 'Felix Meritis' te Amsterdam trad hij, gekleed in priestertooi, 't geen wellicht aan den Amstel nog niet geschied of gedurfd was, ten jare 1862 met dit onderwerp op ": Jacques L.H. Vrancken, Levensbericht van Jan Willem Brouwers. In: *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde* (1898) p.129

in een letterkundig genootschap verschenen is; en dat in een aristocratisch protestansch genootschap; en wat meer, is, wat U Eerwaarde meer genoeg zal geven, aan u, die met al te veel verplichtende goedheid, waarvoor ik u honderdmaal dank zeg en u mijne nederige gebeden beloof, boven een stuk heerlijke verzen hebt geschreven⁶ pro Christo legatione fungimur⁷ mij werd gezegd door Dr. Kramer dat hij een zoo ontzettend plezier had gehad ook daarin, dat ik verscheiden hoofdleerpunten van het katholicisme tegen het (protestansch =) ondichterlijke van Milton, met zoo veel kracht en omzichtigheid had doen gevoelen.

Het is ook welzeker de

..... [p4] .....

eerste keer dat ik in dezer voege spreek over iets wat mij zoo persoonlijk aangaat, ik doe zulks, uit ware vriendschap en overtuiging dat het eene vreugde is voor uw goedgunstig en warm priesterlijk hart en tevens het zekerste middel om een aandeel in uwe heilige gebeden te verkrijgen voor hem, die met de meeste hoogachting hoopt te verblijven,

Wel Eerwaarde Heere,

Uw nederige dienaar en vriend,

J. W. Brouwers

Roermond, feestdag van S. Bonaventura 1862

.....

- 6 Brouwers reageert op het verschijnen van *Gedichten, Gezangen en Gebeden* eind juni 1862 (twee weken voor deze brief). Gezelle droeg daarin het gedicht *Pro Christo Legatione Fungimur* op aan zijn Nederlandse vriend met een verwijzing naar het Antwerps Kunstcongres van 1861, waarop Brouwers een lezing hield, die zeer in de smaak viel bij Gezelle. Het gedicht zelf dateert uit de Roeselaarse periode (1859). De aanleiding was dat de Belgische liberale regering de kerk dreigde te benadelen en dat de Pauselijke staten in Italië in gevaar kwamen door de politieke evolutie in Italië.
- 7 Vertaling Paul Thoen (Latijn): Het is het begin van 2 Korinthiërs 5, 20 en wordt door Gezelle zelf in het eerste vers van zijn gedicht vertaald als: "Voor Christo zijn wij boden" of vrijer vertaald "wij zijn gezanten van Christus".

Briefbeschrijving

Verzender	Brouwers, Joannes Wilhelmus
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	14/07/1862
Verzendingsplaats	Roermond
Annotatie	Briefversie van datering: feestdag van S. Bonaventura. 1862 ; adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Briefversie van datering: feestdag van S. Bonaventura. 1862 ; adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	Gedichten, gezangen en gebeden en Kleengedichtjes II, p.128-129

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 208x135 wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle; idem rechts: [14/7] 1862 (inkt, beide hand P.A.); idem in de linkermarge: Afdrukt in Gedichten Gezangen en Gebeden // Jubileumuitg. Bd II, bl.128-129 (inkt, verticaal, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	4406
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle10694

Inhoud

Incipit	Hoe menigmaal had
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	14/07/1862, Roermond, Joannes Wilhelmus Brouwers aan [Guido Gezelle]
Editeur	Ampe Birgit; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
